

ABD'NİN TÜRKİYE'DE İLİMLİ İSLAM PROJESİ

Jeopolitik Dergisi, Nisan 2006

Yıldırım Koç

ABD yıllardır Türkiye'de "ılımlı İslam"ı (Humeyni'nin "Amerikan İslamı" dediği inancı) devletimize hakim kılmaya çalışmaktadır.

Sovyetler Birliği yıkılmasaydı, belki İslamcı hareketler bu kadar radikalleşmeyecekti, İslamcı örgütlerle ABD'nin anti-komünist cephedeki birlikteliği sürecekti ve Türkiye belki de kurtarılamayacak bir noktaya sürüklenecekti.

Sovyetler Birliği'nin yıkılması ve diğer bazı etmenler, önce dünyanın diğer bölgelerinde, arkasından Türkiye'de İslamcı hareketlerin radikalleşmesine ve ABD karşıtı bir çizgiye geçmesine neden oldu. Bu yeni gelişme, ABD'nin "ılımlı İslam" projesini ön plana geçirtti.

Müslümanların çoğunlukta olduğu diğer ülkelerde güçlü "ılımlı İslam" hareketleri yaratamayan ABD, Türkiye'de 40 yılı aşkın bir süredir işbirliği içinde olduğu bir cemaat aracılığıyla bu anlayışı hakim kılmaya çalıştı. Ancak, bu cemaatin gayrimillî ve işbirlikçi niteliği, bu oyunun açığa çıkmasına neden oldu.

Diğer taraftan, ABD'nin saldırgan politikaları, özellikle Ortadoğu'da ABD karşıtı eğilimleri ve hareketleri güçlendirdi ve İslamcı yapılanmaları daha da radikalleşti. Sovyet sisteminin yıkılması ABD'yi yeni ve alışıksız olmadığı nitelikte bir düşmanla karşı karşıya getirdi. Türkiye'de hakim kılınmaya ve "dinlerarası diyalog" girişimleriyle bölgede etkili kılınmaya çalışılan "ılımlı İslam" (veya "Amerikan İslamı"), bu yeni düşmana karşı ABD'nin taşeron ve maşa arama çabasıdır.

Batılı güçler 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında Müslüman ülkeleri sömürgeleştirmeye başladıklarında bunlara karşı direnenlerin başında İslamcı kişi ve hareketler yer alıyordu (Cemal el-din el Afgani, Muhammed Abduh gibi). Örneğin, Cezayir 19. Yüzyılda Fransızların saldırısına uğradığında, bağımsızlık mücadelesine önderlik eden de bir İslamcıydı.

Bu ilişki 1917 Rus Devrimi sonrasında da görüldü. Bolşevikler 1917 Kasım'ında iktidarı ele geçirdiklerinde umutlarını Avrupa işçilerine ve komünistlerine bağlamışlardı. Ancak, Avrupa'da bekledikleri gelişme ortaya çıkmayınca, sömürge ve yarı sömürge ülkelerin halklarıyla da ilgilenmeye başladılar.

Bolşevikler, ilk olarak, Beyaz'lara ve Sovyet Rusya'ya saldıran yabancı güçlere karşı destek sağlamak amacıyla Sovyet Rusya içinde Müslüman kimliğini kullanmaya çalıştılar. 1918 yılı Aralık ayında Rusya Komünist Partisi (Bolşevik) Müslüman Örgütleri Merkez Bürosu'nu oluşturdu. Bu yapı, daha sonra Doğu Halkları Komünist Örgütleri Merkez Bürosu adını aldı ¹.

Komünistler 1920 yılı ortalarına doğru Avrupa işçilerinden umutlarını kesince, özellikle İngiliz sömürgelerinde ayaklanmalar örgütlemeye çalıştılar. 1920 yılı Eylül ayında Baku'da toplanan Doğu Halkları Kongresi'nde cihat çağrısı yapıldı. Çeşitli ülkelerde Komünistler ve İslamcı örgütlenmeler içiçe geçti. Örneğin, Endonezya Komünist Partisi, çok güçlü bir İslamcı hareket olan Sarekat İslam (İslam Birliği) örgütlenmesiyle bu nitelikte bir işbirliği içindeydi. Komünist Partisi Başkanı Tan Malaka Komintern'in 4. Kongresi'nde yaptığı konuşmada, sömürgecilerin ortaklarını hedef aldıklarını belirtiyor ve "Ellerimizde Kuran'la onların önderlerini yenilgiye uğrattık" diyordu.

Ancak bu işbirliği uzun süreli olmadı. Komünist Enternasyonal'in İslamcı hareketlere karşı tavrı ve İslamcı hareketlerin Komünistlere yaklaşımı değişti. Emperyalist güçler, sömürgelerde hakimiyetlerini pekiştirdiklerinde anti-komünist bir ittifak yarattılar. Özellikle İkinci Dünya

¹ Bu konuda çok ilginç bir makale için bkz. M.A.Persits, "Eastern Internationalists in Russia and Some Questions of the National Liberation Movement (1918-July 1920)," Ulyanovsky, R.A. (ed.), **The Comintern and the East**, Progress Publishers, 1979, Moskova, s.71-90.

Savaşından sonra bu ittifak güçlendi. ABD, Sovyetler Birliği'nin etrafında bir Yeşil Kuşak geliştirirken, radikaliyle ve ılımlısıyla tüm İslamcı hareketlerle yakın bir ilişkiyi hayata geçirebiliyordu². Bu dönemde istisnai bir olay, kısa bir süre, İran'da yaşandı. 1978-1979 yıllarında Şah'a ve ABD'ye karşı mücadelede Humeyniciler ve İran Komünist Partisi (Tudeh) fiili bir işbirliği yaptılar; daha sonra Tudeh üyeleri büyük ölçüde yok edildi.

İslamcı hareketler bir taraftan ABD ile ittifaka girerken, diğer taraftan ABD'nin İsrail yanlısı politikalarından da rahatsızlık duyuyorlardı. İsrail'in uyguladığı her katliamın faturası, İsrail'i destekleyen güçlere de çıkarılıyordu.

İslamcı güçlerin ABD'ye karşı tavrının kökten değişmesinde birkaç etmen önemli rol oynadı.

İran'da 1979 yılında Humeynicilerin iktidara gelmesi ve ABD'yi düşman ilan etmesi, daha Sovyet sisteminin ayakta olduğu bir dönemde, birçok İslamcının tavrının en azından sorgulanmasına yol açtı.

Sovyetler Birliği'nin 1979 yılında Afganistan'ı işgal etmesinin ardından ABD'den de destek alan İslamcı hareketler Pakistan'daki medreselere onbinlerce öğrenci, Afganistan'a da binlerce savaşçı gönderdiler. 1982-1992 döneminde Afganistan'da 43 ülkeden yaklaşık 35 bin İslamcı savaşçı birbiriyle tanıştı ve daha sonraki yıllarda ulusötesi İslam savaşçıları ağlarının kurulmasında bu ilişkiler belirleyici rol oynadı. Yapılan tahminlere göre, 100 bini aşkın radikal unsur bu süreçte Pakistan'a veya Afganistan'a giderek, anti-komünist mücadeleye bir biçimde katıldı.

İsrail'in 1982 yılında Lübnan'ı işgali sırasında Sabra ve Şatilla kamplarında Filistinlilere uyguladığı katliam, tüm dünyada ve özellikle de İslamcı hareketlerde ABD karşıtlığını güçlendirdi.

ABD'nin 1990-91 Körfez Savaşı sırasında izlediği politika da büyük tepki çekti.

Sovyet sisteminin yıkılmasının ardından, tüm bu gelişmeler, İslamcı hareketlerin hızla radikalleşmesine ve öncelikli düşmanı ABD olarak belirleyerek eyleme geçmesine yol açtı.

ABD, Soğuk Savaş yıllarında Sovyetler Birliği'nin nükleer saldırısına karşı kendisini korumaya hazırды. Ancak, ABD istihbarat sistemi, elinde maket bıçağıyla uçak kaçırıp uçağı büyük bir bomba gibi kullanabilecek gözükara insanlara karşı hazırlıklı değildi. Emperyalist güçler, cihat sırasında şehit olan kişinin evinde yas değil bayram yapıldığını anlamakta zorluk çekiyorlardı.

1960'lı yıllarda çeşitli ülkelerde bazı ABD temsilcileri genellikle radikal komünist grupların saldırısına uğradı. Örneğin, 3 Eylül 1969 tarihinde ABD'nin Brezilya Büyükelçisi, MR-8 isimli bir Marksist grup tarafından kaçırıldı. 31 Temmuz 1970 tarihinde ABD danışmanı Uruguay'da Tupamaro gerillaları tarafından kaçırıldı ve öldürüldü. ABD'nin Sudan'daki büyükelçisi 2 Mart 1973 tarihinde Kara Eylül örgütü tarafından öldürüldü.

Ancak 1982 yılındaki Sabra ve Şatilla katliamlarının ardından, 18 Nisan 1983 günü İslami Cihat örgütü Beyrut'taki ABD Büyükelçiliği'ne bomba yüklü bir kamyonla bir intihar saldırısı düzenledi. Aralarında CIA Ortadoğu Sorumlusu'nun da bulunduğu 63 kişi öldü, 120 kişi yaralandı. 23 Ekim 1983 günü ise yine Beyrut'taki Amerikan ve Fransız askeri koğuşlarına intihar saldırıları düzenlendi. 242 Amerikan askeri ve 58 Fransız askeri öldü.

Bu nitelikteki önemli iki saldırı da 7 Ağustos 1998 tarihinde meydana geldi. Kenya'da Nairobi'deki ABD Büyükelçiliği'ne bir bombalı saldırı gerçekleştirildi. Hemen hemen aynı saatlerde Tanzanya'da Darüsselam'daki ABD Büyükelçiliği'nde de bir bomba patlatıldı. İki patlamada 263 kişi öldü, yaklaşık 5 bin kişi yaralandı.

---

² 1950'li ve 1960'lı yıllarda Suudi Arabistan'ın CIA ile işbirliği halinde kurduğu ilişkiler ve Endonezya, Mısır, Suriye, Ürdün, Bangladeş, Pakistan, Sudan, Afganistan, bazı Orta Asya ülkeleri ve Filistin'deki İslamcı örgütlerin CIA ile işbirliği ve sol karşıtı faaliyetleri için bkz. Lisa Macdonald, "The Nature of Islamic Fundamentalism," **LINKS**, No.21, Mayıs-Ağustos 2002.

ABD'yi sarsan olay ise 26 Şubat 1993 tarihinde oldu. Mısırlı Ömer Abdurrahman'ın yandaşlarından kişilerin New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'nin yeraltı garajına bıraktıkları araçta patlatılan bomba, 6 kişinin ölmesine, 1000 kişinin yaralanmasına neden oldu.

ABD bu tarihten beri korkmaktadır. Bu korkuyu anlamadan ve kavramadan, ABD'nin bölgemizdeki politikalarını değerlendirebilmek mümkün değildir. ABD'nin bölgemizdeki politikaları yalnızca petrol, doğalgaz ve bor hesaplarıyla veya Avrasya'ya hakim olma çabalarıyla açıklanamaz. Bunlar tabii ki önemlidir. Ancak ABD'nin korkusunu anlamadan tablonun bütünü görmek olanaksızdır.

ABD neden korkmaktadır?

ABD emperyalizmi, komünizme karşı mücadelede çağdışı güçleri yardıma çağırmişti. İnsanlığın tüm çağdaş değerlerinin düşmanı çağdışı güçler bu çağrıya olumlu yanıt verdiler. Ancak bu güçler günümüzde çağdaş silahları kullanarak, ABD'ye saldırmaktadır. 1930'ların faşistlerinden çok daha ilkel ve acımasız olan bu insanlık düşmanlarının bugünkü hedefi ABD, yarınki hedefi ise insanlığın tüm çağdaş değerleridir.

ABD Donanma Bakanlığı'nın yaptığı bir araştırmaya göre, ABD silahlı kuvvetleri 1798-1993 döneminde ülke dışında 234 kez operasyon düzenledi ve/veya savaşa girdi ³. 1993 sonrası operasyonlar da hesaba katıldığında, bu sayı 250'ye yaklaşmaktadır. ABD'nin girdiği savaşların en önemlileri, Birinci Dünya Savaşı, İkinci Dünya Savaşı, Kore Savaşı, Vietnam Savaşı, 1991 Körfez Savaşı ve 2003 Irak saldırısıdır.

Ancak dikkat edileceği gibi, bu savaşların hiçbiri ABD topraklarında yapılmamıştır. Amerikalılar gittiler, Avrupa'da, Asya'da, Ortadoğu'da savaştilar; öldüler, yaralandılar. ABD'de yaşayanlar ise güvenlik içindeydi. ABD sınırları, bir Amerikalı için güvenliğin sınırlarıydı.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bir nükleer denge kuruldu. ABD, Sovyetler Birliği'nden gelebilecek nükleer tehdide karşı kendisini güvenceye aldı.

1950'li, 1960'lı ve 1970'li yıllarda Latin Amerika'da, Asya'da ve Afrika'da bir taraftan anti-emperyalist ulusal kurtuluş savaşları, diğer taraftan silahlı-silahsız sosyalist-komünist hareketler ortaya çıktı. Üç kıta da bu dönemde anti-emperyalist silahlı ayaklanmalarla kaynıyordu. Ancak, bu hareketlerden hiçbiri, ABD'deki Amerikalılara yönelik saldırılara girişmedi. Silahlı propaganda eylemleri yapanların amaçları ABD vatandaşlarına, yurtdışı temsilciliklerine ve şirketlerine büyük zararlar vermek değildi; bu eylemler aracılığıyla seslerini ve düşüncelerini daha geniş bir kamuoyuna duyurmaktı. Genellikle kullanılan yöntemler de uçak kaçırma veya rehine almaydı. ABD'nin yurtdışı temsilciliklerine ve ABD şirketlerine yönelik bombalı saldırılar da büyük can kaybına yol açmıyordu.

1980'li yıllarda bu tablo değişmeye başladı. ABD'nin 1948 yılından itibaren siyonist İsrail'e büyük destek vermesi ve siyonist İsrail'in bölgede uyguladığı baskılar, Ortadoğu'da ABD karşıtlığını geliştirdi. 1979 yılından itibaren Afganistan'da Sovyet işgaline karşı ABD'nin göreve çağırması çağdışı güçler, insanlığın tüm çağdaş değerlerine saldırırken, ABD'yi de bu kefeye koydular ve sorgulamaya başladılar. Afganistan'da, Bosna'da ve Çeçenistan'da çeşitli ülkelerin çağdışı güçleri birbirleriyle tanıştı, aynı safta savaştı ve internet üzerinden haberleşmeye, örgütlenmeye ve saldırı planlamaya başladı. Afganistan'da ABD'nin her türlü desteğiyle ortaya çıkan insanlık düşmanları, 1990'lı yıllarda silahlarını ABD'ye çevirmeye başladı.

1991 Körfez Savaşı'ndan kısa bir süre sonra, 26 Şubat 1993 günü New York'ta Dünya Ticaret Merkezi'ne yönelik bombalı saldırı bir dönüm noktasıdır. ABD ilk kez kendi topraklarında bir saldırıyla karşı karşıya kaldı. ABD derhal güvenlik sistemini gözden geçirmeye başladı. "Küresel terörizm" konusunda önemli raporlar yayımlandı. Örneğin, FBI tarafından 2000 yılında yayımlanan

³ Collier, E.C., "Instances of Use of United States Forces Abroad, 1798-1993," www.history.navy.mil/wars/foabroad.htm.

“Terörizmin 30 Yılı, Birleşik Devletler’de Terörizm - 1999”⁴ raporu son derece önemli ve doğru saptamalar içermektedir. Rapora göre, propagandaya yönelik eylemlerin yerini, daha az sayıda ve tahrip gücü yüksek saldırılar almıştır. Biyolojik ve kimyasal silahlar kullanılabilir. Katı örgüt yapıları yerine, belirli bir eylem temelinde biraraya gelmiş “gevşek federatif örgütlenmeler” daha büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Rapora göre, “terörizm”, bir amaca yönelik bir araç olmaktan çıkmakta, yol açtığı büyük tahribatla, kendisi bir amaç haline gelmektedir. İletişim ve savaş teknolojilerindeki gelişmeler, bir dönem silahlı propaganda amacıyla yapılan eylemleri, savaşın kendisi haline getirmektedir.

26 Şubat 1993 bombalaması, yolaçtığı sınırlı tahribatla uyarı işlevi gördü. 11 Eylül 2001 eylemleri ise, 3300 dolayında Amerikalının ölümüne neden olarak, şok etkisi yarattı. ABD 1950’li, 1960’lı, 1970’li yıllarda korkmuyordu. Bu dönemde savaşlarda kazanıyordu veya kaybediyordu. Ancak ABD korkmuyordu.

ABD şimdi korkmaktadır. Korkuyu yaratanlar sosyalistler, komünistler, ulusal kurtuluş savaşçıları değildir; çağdaş teknolojiye ve silahlardan yararlanan çağdışı insanlık düşmanlarıdır. ABD’nin gelişmesine katkıda bulunduğu Frankeştayn, çağdaş teknolojileri kullanarak, yüzlerce kez başka ülkelerde askeri operasyon yapan ABD emperyalizminin ikiz kulelerine ve Pentagon’una saldırmaktadır; 19 kişi 11 Eylül 2001 günü, maket bıçaklarıyla dört uçağı kaçırmakta ve yaklaşık 3300 kişiyi öldürerek ABD’nin başına bir hançer saplamaktadır⁵. 9 Eylül 2001 saldırısının ABD toplumunda yarattığı etkiyi anlamak için, üzerinde birçok filmin çevrildiği Pearl Harbor baskını ile karşılaştırmakta yarar vardır. Japonların 7 Aralık 1941 tarihinde ABD donanmasına Pearl Harbor’da yaptıkları baskın saldırıda 2403 Amerikalı ölmüş, 1178 Amerikalı yaralanmıştır. 19 İslamcının ABD’ye maket bıçaklarıyla verdirdiği kayıp, Japon Hava Kuvvetlerinin tümünün büyük kaynaklar kullanarak verdikleri zarardan daha büyüktür.

Usame bin Ladin, ilk kez 1996 yılı Ağustos ayında yayınladığı bildirmede, Suudi Arabistan’ı işgal ettiğini belirttiği Amerikalılara karşı cihat çağrısında bulundu. 13 Şubat 1998 tarihinde ise Usame bin Ladin’in diğer bazı kişilerle yayınladığı fetvada, sivil veya asker Amerikalıların öldürülmesinin her Müslümanın bireysel görevi olduğu ileri sürüldü. Radikal İslamcılar, herhangi bir kural dinlemeden, ABD’lileri hedef almaktadır.

ABD, bu saldırılardan sonra, eski müttefikleri Suudi Arabistan’ın ve Pakistan’ın durumlarını da sorgulamaya başladı ve Amerikan İslam’ını hayata geçirecek arayışlara girdi.

Topraklarında ilk kez savaş yaşayan ABD şimdi korkmaktadır. Büyük Ortadoğu Projesi’nin temelinde petrol, doğalgaz ve bor kaynaklarına el koyma, Avrasya’ya hakim olma çabaları tabii ki belirleyicidir. Ancak bu politikada bir korku unsuru da vardır. ABD, çağdaş teknolojiler kullanan günümüz Frankeştayn’larına karşı mücadele ederken, “ılımlı İslam”ı (“Amerikan İslamı”) da kullanmaya çalışmaktadır. İlimli İslam inancı, hem 1990’lı yıllarda gündeme gelen radikal İslamı etkisizleştirecek, hem de ABD emperyalizminin işbirlikçilerini artırarak ABD’nin Büyük Ortadoğu Projesi’nin başarı şansını artıracaktır.

Radikal İslamcı hareketlere karşı “ılımlı İslam” inancını geliştirmeye çalışanlara ilişkin en derli toplu bilgi, belirli çevrelerle ilişkisi olduğu tahmin edilen MEMRI (Orta Doğu Medya Araştırma Enstitüsü) tarafından yayınlanan özel raporda yer almaktadır⁶. Menahem Milson’un raporuna göre, ılımlı İslamcılarının en önemlileri, Şeyh Dr. Abdul Hamid El Ensari, Cemal El Benna, Mansur el Nukedan ve Şaker el Nabulsi’dir.

Katar Üniversitesi Şeriat Fakültesi Eski Dekanı Şeyh Dr. Abdul Hamid El Ensari, müslümanları Taliban, El Kaide ve benzeri örgütlere karşı harekete geçmeye çağırılmaktadır. Mısırlı Cemal El Benna, Müslüman Kardeşler Örgütü kurucusu Hasan El Benna’nın kardeşidir ve bir dönem İslam

⁴ US Department of Justice, Federal Bureau of Investigation, **30 Years of Terrorism, A Special Retrospective Edition, Terrorism in the United States - 1999**, 2000.

⁵ Secretary of State and Coordinator for Counterterrorism, **2001 Patterns of Global Terrorism**, 2002, s.17.

⁶ Milson, Menahem, **Reform vs. Islamism in the Arab World Today**, The Middle East Media Research Institute MEMRI Special Report No.34, 15 Eylül 2004, s.11-12.

sendikacılığı geliştirmeye çalışmıştır. Mansur el Nukedan, Suudi Arabistan'da bir medredese eğitim görmüş ve Riyad Camii'nde imam olarak çalışmış bir kişidir. Şaker el Nabulsi ise bir "yeni Arap liberali"dir. Ancak bu kişilerin çabaları, Arap ülkelerinde bir ılımlı İslam hareketi yaratmada başarısız kalmıştır.

Robin Blackburn bu durumu şöyle ifade etmektedir ⁷: "Washington'un Moskova ve belki de Pekin ile belirli bir anlayışı biçimlendirmeyi başardığı bir gerçektir. Ancak 'medeniyetler çatışması' tehlikesini önlemek istiyorsa, ihtiyaç duyduğu şey, İslam dünyasında itibarlı bir ortaktır."

Burada hedef Türkiye'dir. ABD Dışişleri Bakanı Colin L.Powell, 1 Nisan 2004 tarihinde Alman ZDF Televizyonu muhabiri Maybritt Illner ile yaptığı görüşme sırasında şunları söylemiştir ⁸: Irak'ta da "bir İslam cumhuriyeti olacaktır; diğer İslam cumhuriyetleri gibi, Türkiye ve Pakistan'daki gibi. Ancak bir anayasal çerçeve içinde olacaktır ve şeriat kanunu, Kuran kanunu hukukun temellerinden yalnızca biri olacaktır."

Türkiye'nin önemi, jeopolitik konumu açısından da büyüktür. ABD'de çok etkili bir kişi olan Zalmay Khalilzad'ın Rand Corporation tarafından 2000 yılında yayımlanan **Türkiye – Batı İlişkilerinin Geleceği: Stratejik Bir Plana Doğru** kitapta yer alan "Batı – Türkiye İlişkileri İçin Stratejik Bir Plan" makalesinde şu değerlendirme yer almaktadır: "Türkiye, hem İran Körfezi'nde, hem de Hazar Havzası'nda güvenliğin sağlanması için hayati bir rol oynayacak ideal bir yerde bulunmaktadır. Türk askeri tesisleri, her iki bölgeye de güç gönderimi açısından mükemmel bir yerleşim sunmaktadır." ⁹ Aynı makalede yer alan bir haritada, İncirlik merkez alınarak çizilen 1000 mil yarıçaplı bir dairenin tüm hassas bölgeleri içine aldığı da gösterilmektedir. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, bir süre önce yaptığı açıklamada, Diyarbakır'ın Büyük Ortadoğu Projesi'nin yıldızı olacağını ifade etmişti. Dışişleri Bakanı Abdullah Gül de, BOP içinde ABD ile birlikte hareket ettiklerini, amaçlarının İslam ülkelerine özgürlük ve demokrasi getirmek olduğunu söylemiştir ¹⁰.

ABD'nin Türkiye'ye yönelik Amerikan İslamı (ılımlı İslam) projesinin temelinde bu korku ve bu hesap yatmaktadır. Türkiye, ancak Atatürk'ün uyguladığı ve Anayasamıza yerleştirdiği laiklik anlayışıyla bütünlüğünü ve bağımsızlığını koruyabilir. Türkiye'nin ABD'nin istediği rolü kabullenmesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin parçalanması ve bu topraklarda kanın gövdeyi götürmesi demektir.

⁷ Blackburn, R., "The US Alliance with Militant Islam," **Terror and Empire**, www.greenmac.com/World_Events/theusall.html

⁸ <http://www.state.gov/secretary/rm/31016pf.htm>

⁹ Khalilzad, Zalmay, "A Strategic Plan for Western-Turkish Relations," Khalilzad ve diğerleri, **The Future of Turkish-Western Relations: Toward a Strategic Plan**, Rand Corp., 2000, s.85.

¹⁰ Radikal, 14 Mart 2006.